

"PRESELJENCI", ali kot jih imenujejo take begunci od časa mune vojne v angleščini, "displaced persons", površajo Ameriškemu Rdečemu kriku in drugim relifam ustanovom veliko naporov in stroškov.

Mnogi se branijo iti nazaj in se tako potikajo največ brez dela po raznih kempih v Nemčiji, v Avstriji, na Koroškem, v Italiji itd. Gorne je slike mladih beguncov v kampi blizu Dunaja. Večinoma so že ob starši in brigu zanje je prevzel naš Rdeči križ, ki jih oskrbuje s paketi in z drugo oskrbo.

Palestina sedaj najtežji problem Zed. držav in ZN

Vojna v "sveti deželi" se poostruje. — Židov v Palestini v nevarnosti pred masnim pokoljem. — Anglo-ameriški oljni interesi odločujejo

Ko je v nedeljo 2. feb. milijone kristjanov po svetu molilo, pa jim ni bilo, da se bi zaradi Zidov nacionalistom v Egiptu, v Palestini in v drugih muslimanskih deželah še bolj zamerili.

Tako se je zgodilo, da se je smelo vrnil v svojo pravdarvo domovino do konca prve svetovne vojne pa do sedaj le okrog 600.000 Zidov. Na tisoče jih je že poskušalo priti tja po minuli vojni. Najeli so si ladje, a angleške krizanke so še skoraj vsaka zajele in Zide odgnale na svoj otok Cyprus, tiste, ki so se ukreli na ladje v Franciji, pa najav v francoske luke.

Tako stanje ne more se za zmerom trajati in tako je prišla zadeva Palestine lani končno pred zbor zastopnikov Združenih narodov.

Odločitev poostriha notranjeho boja

Na sejah Združenih narodov so arabske dežele izjavile, da ker je Palestina po veliki večini prebivalstva arabska dežela, mora postati samostojna arabska država čim se Angleži umaknejo iz nje in s tem puste svoj mandat.

Zidje pa že leta zahtevajo, da mora postati vsa Palestina njihova, kot jim je bila obljuhovita.

Na predlog Zed. držav, ki ga je podprla Sovjetna unija, je večina sklenila spremeniti Palestino v dve državi — v židovsko in v arabsko.

Arabi so takoj izjavili, da take rešitve ne priznajo, dočim so Zidi umirili in rekli, da se zadovoljijo z odlokom.

Nadaljevanje na 5. strani.)

Justični departement je predložil veliki poroti v treh državah obtožbe proti unijam CIO, ker se učenjava v politiku, da si to Taft-Hartleyev zakon prepoveduje.

Med obtoženci je tudi Philip Murray, predsednik CIO. Omenjeni zakon posebno poudarja, da unije ne smejo trošiti iz svoje blagajne za nikakrino politično akcijo.

Otožen na podlagi te postave proti unijam je tudi Walther Reuther, predsednik unije avtih delavcev (CIO). Ne on, ne Murray nista "komunisti". Amak politika v imenu unij jima je po postavi vseeno prepovedana in nobenega centra ne smeta

Vztrajanje naše vlade pri svoji zavoženi politiki na Kitajskem

Že pokojni predsednik Roosevelt je več let pred svojo smrtno izprevidel, da stara politika zvezne vlade na Kitajskem ne more priti nikamor razen iz enega v drugi polom, pa je pošiljal tja razne zaupnike, predvsem v namenu, da bi se sklenilo mir med Čiang Kai-šekovimi nacionalisti in med komunisti. Eden teh zaupnikov, ki je bil pred nekaj leti na Kitajskem, je sedanji državni tajnik general Marshall. Ko se je vrnil, je ameriški javnosti razložil, da so kitajski komunisti vse drugačen problem kot pa ameriški. Tam imajo v svojem področju velik del Kitajske, z okrog sto milijonov prebivalcev, in imajo zaslombu med njimi.

Kakšno je bilo njegovo zaupno poročilo, tega ameriški javnosti še niso povedali, niti ne o drugih zaupnih poročilih ameriških diplomatov, ki so bili poslani tja, dasi nekateri kongresniki in senatorji žele, da se jih bi objavilo, namesto da le pošiljam na Kitajsko nadaljnje stotino milijonov dolarjev vrednosti materiala, municije, živil itd., v svrhu, da vzdržujemo režim, o katerem vsi — vstevši državni tajnik Marshall — priznavajo, da je gnil, korumpiran in da tak kot je ne bo mogel iz sedanjega neznosnega položaja.

Ameriški veleposlanik na Kitajskem je nedavno tudi priznal, da nima v sedanji režim nobene vere. In da je novi kitajski "parlament" osebna izbira "poslancev", ki ne zastopajo nikogar razen režim, ki jih je postal v "zbornico", da kimajo kadar jih je ukanano.

Čemu naša vlada troši milijarde ljudskega denarja za podpiranje klike, ki je ne samo protiljudska temveč skoz in skoz nepoštena?

Zakaj črpata sredstva ameriškega ljudstva v pomoc Čiang Kai-šeku, ki še nikoli ni bil nič prida in ki je zatrl vso demokracijo na Kitajskem, kar jo je tam že kdaj bilo?

Samo radi tega, ker Trumanova administracija smatra, da nima druge alternative. Ako prepustimo Kitajsko komunistom — ki bi jo že davno imeli, če ne bi bilo ameriške intervencije, bi tako nova Kitajska postala prijateljica sovjetske zveze. Čiang Kai-šekova vlada pa ji je sovražna. In ker se gre za nadvlado v Aziji, se mora Washington na nekoga osloniti. In zato podpira reakcijo, kot jo povsod drugje.

V kongresu so tudi že tako konservativni demokrati in republikanski zastopniki preprečani, da je politika ameriške vlade na Kitajskem zgrešena. A vedo, da vzlici temu kontrolira naša vlada dve tretjini kitajskega prebivalstva in vse kitajsko obrežje, razen Dairina in Port Arthurja.

Vendar pa bo nekega dne ameriška blagajna za dajavate Kitajski usahnila in koumintang (Čiang-kai-škova politična stranka) bo padel. Takrat bo kak kitajski zgodovinar napisal, kako so Zed. države trošile milijarde in milijarde za prihranitev Kitajske pod pličem reakcije, a jim ni uspelo, in koliko boljše bi bilo, če bi s tistem denarjem rajše pomagali brezpravnemu kitajskemu ljudstvu, pa bi si na ta način dobili stalno prijateljstvo kitajskega naroda.

Delavska stranka v Angliji za Marshallov plan

Angleška delavska stranka se je izjavila za Marshallov načrt in čemu tudi ne, kajti Chicago Tribune iz svojih virov trdi, da bo Velika Britanija dobila v "dar" od ameriških davkoplačevalcev nadaljnih šest do sedem milijard dolarjev.

Takega miklavža se Angleži, pa naj bodo Churchillove, na naj bodo Churchillove, ne umno odklanjati.

Attleejeve Bevinove sorte, ne bi branili.

Slednja dva sedaj kontrolirata v interesu Trumanove-Marshallove ameriške vnanje tudi social - demokratske stranke v ostalih petnajstih državah takozvanega zapadnega bloka, ki mu načeljuje ameriški kapital. Pred njimi je vprašanje, ali ste, ali niste za sedemnajst milijard dolarjev ameriške pomoči?

Pa se jim zdi, da je darila ne-

potrebno preladati.

Slednji so v pravem, a bodo v manjšini tudi če bi bile vse social-demokratske stranke stodostno z njimi. Kajti buržavacija, s pomočjo svojih policijskih in armadnih aparativ, s kontrolo nad radio omrežjem, in s posegovanjem večine velikega časopisa, nad ljudskimi množicami se vedno prevladuje. In pa ker je pomagajo.

Unije obtožene, ker se "utikajo" v politiko

Justični departement je predložil veliki poroti v treh državah obtožbe proti unijam CIO, ker se učenjava v politiku, da si to pošiljam na Kitajskem.

Ne prvi ne drugi nista agitiral za kakega radikalnega temveč le za tega ali onega "delavsko-ga" prijatelja v ravnih okrajnih, občinskih in drugih volivščah, dočim sta oba proti podpiranju organizacije Progressive Citizens of America, ki ji načeljuje Henry A. Wallace, in oba sta na seji glavnega odbora CIO delovala za sprejetje predloga proti indorsiranju Wallacea ter zmagala s precejšnjem večino. A vse tomu sta prišla v navzkrije s postavo.

Murray pravi, da smatra postavo glede omejitve političnih aktivnosti unij za neustavno in

Unija stavcev ima s tiskovnimi družbami zelo težak boj

Na zadnji konvenciji unije tiskarjev (International Typographical Union) so razpravljali med drugim o Taftovi-Hartleyevi protiunionski postavi in predsednik unije je odločil, da naj tiskarji v bodoče sprejmejo z delodajalcem ustnem pogodbene, ker le na ta način se bodo postavili lahko ognili.

Tiskarska unija je bila pred leti ena najnaprednejših in poglavje se je utrdila toliko, da je uveljavila zaprto delavničko bolj kot marsikater druga unija po klicnih delavcev. Zato so vse njene stare pogodbe določale, da se mora upošlitvi samo unijskie stavce.

Po novi postavi pa take klavzule niso več dovoljene. Ker pa unija stavcev ni hotela pristati v ta zakon, je smatrala, da si bo zaprto delavničko ohranila najlagje, če sploh ne bo imela pisane pogodbe, temveč bo držbam navedla le mezde, kakršne zahteva, in druge delovne pogoje, po katerih se naj bi ravnale.

Nekatera tiskarniška in časnika podvetja so v to privolila. Druga so se odločila za boj, med njimi še čikaški angleški dnevnik. Zato so šli stavci v njihovih tiskarnah pred okrog 14 tedni na stavko, ki še traja. Okrog 1,500 stavcev je prizadetih. Unija jim plačuje kakih \$50 na teden podpore, kar je veliko stane, ker ima stavkovne boje tudi v raznih drugih krajih države. Zato si je uposleno članstvo unije asesment v stavkovni sklad zvihalo s pol odstotka svoje plače na pet odstotkov. Iz pozicij v dnevnikih, ki izhajajo vselej stavki je razvidno, da je stavkovni sklad unije že poselil in si je moralis sposoditi za stavkovne podpore nad milijon iz svojega posmrtninskega in penzijskega sklada.

Velike stroške ima sedaj tudi vsled tožb, ki so jih razni časopisi naperili proti nji za odškodnine.

Nesreča za unijo tiskarjev je, da je razkopana v kopo avtonomnih unij. Vsaka stroka je organizirana zase in vsaka ima z delodajalcem separatno pogodbo. Tako se dogaja, da gre ena v stavko, člani drugih tiskarskih strok pa ostanejo na delu. Le radi tega je čikaški dnevnik omogočen, da lahko izhaja vselej stavki stavcev.

Opozicionalni social-demokrati dokazujejo, da to ni darilo, kajti gre se tudi za prepričanje. In ameriški kapitalizem ne razsipa z darili, zato, da bi pomagal socializmu, temveč radi tega, da se podaljša življenje kapitalizmu, oziroma da se ga utrdi in se napravi konec gibjanju za ustvaritev socializma v zapadni Evropi.

Slednji so v pravem, a bodo v manjšini tudi če bi bile vse social-demokratske stranke stodostno z njimi. Kajti buržavacija, s pomočjo svojih policijskih in armadnih aparativ, s kontrolo nad radio omrežjem, in s posegovanjem večine velikega časopisa, nad ljudskimi množicami se vedno prevladuje. In pa ker je pomagajo.

Unije — ali pa da je bil član unije. Po izvolitvi pa delujejo za privatne interese, in sprejemajo protisocialne in protiunionske postave.

Isto kot za CIO velja za AFL. Sklenila je zbrati v svoji politični akciji pet milijonov dolarjev in povabilo bivšega senatorja Wheelerja iz Montane, da bi jo vodil. Ponudili so mu \$20.000 na leto in stroške. Pa je odgovoril, da nima "časa".

Vodstvo CIO in AFL nima smisla za kakšno resno politično akcijo. Je pa v unijah nekaj odbornikov, ki ga imajo, in ima ga na stotočec članov. Zato pa bo letos delavstvo imelo res veliko delavsko politično akcijo — prvič po mnogih letih.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Indijanci v Zed. državah se želijo, čemu imamo toliko denarja za Grke in Kitajce, ne pa zavajajo, dasi žive na svojih rezervacijah v Minnesoti, v Nevadi itd. skozi vso to zimo v velikem pomankanju, ker se zvezna vlada ne utegne brigati zanje. To je razumljivo. Indijanci v Zed. državah ne predstavljajo nobene strategične točke in niso interesom olnjih baronov nič več nevarni. Morajo biti tam kjer so in se sprizagniti z resnicami, da je njihne dobe že davno konč, čeprav so še živi. Svoje dežele ne bodo dobili nikdar več nazaj, čeprav tu pa tam kdo v šali stoji, da naj jim jo vsled svojih polomij vrnemo in se pobremo od kjer smo prišli.

Jože Vilfan se je 16. feb. na konferenci Združenih narodov v Lake Success pri New Yorku znova potožil, ker naša vlada ne vrniti Jugoslaviji njenega zlata, ki ga je med in tik pred vojno poslala na našo shrambo. Takrat ga je bilo za okrog \$80.000. Pod zamejno vladlo se je iz tega sklada za Petra in njegove ljudi pridno zajemalo in takoj se je jugoslovensko zlato pod ameriškim varstvom skrilo na okrog 47 milijonov, ako je Vilfan v pravem. Ambasadør Kosanovič smatra, da bi ga moralis veliko več, a naši državni oddelek njegove zahteve odriča — ali pa ga sploh poslušati ne. General Marshall ne dela prav, kajti ker je za pomoč državam, ki imajo tu v skrivljih milijone in milijarde dolarjev (namreč posamezni bogatiji), čemu ne vrniti Jugoslaviji kar spada nji? Saj ne zahteva zlata nazaj, čeprav ga je nam poslala. Kar zeli je, da s svojim denarjem nakupi tukaj potrebičin. (Nadaljevanje na 5. strani.)

Jennie Mathilda Chalwick (2454 Sunnyside Ave., Chicago) se je pritožila nad poročilom o pokojnemu Fredu Petschetu.

Pravi med drugim: "V veselje mi je bilo, da imata Proletarci v Prosvetni še nekaj (takih) naročnikov, da sodijo, da samo ljudje nižje stopnje mažejo ljudi po smrtri..."

Fred Petsche je bil javna oseba, kar Jennie ve. In ako je v Proletarju brala opis o njemu, bi lahko razumela, da je bil skozi Fredu simpatičen in da mu v nobenem pogledu nismo storili krivice. O javnih osebah se piše — eni sicer opisuje tako, drugi morda s predskodi, toda v Proletarju je Fred dobil častno priznanje, ki mu gre, in nikakršnega obrekovanja. Kar se tiče dopisa iz Virdna, ki ga Jennie omenja, je bil v Prosvetni v urednik Proletarca nima za dopisnikove omembe nikakršne odgovornosti in ne krivde. Tisti, ki je ge Chalwickovi pravil o članku v Proletarju v spomin Fredu Petschetu, bi storil bolj, da bi ga je pokazal, ali pa prevedel in uvidela bi, da je nje.

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Na seji eksekutive JSZ in njenih odsekov 20. februarja smo razpravljali o mnogih stvareh. Predvsem o problemu, kako v draginji, skozi katero gazimo že skozi vse leta, od kar je nastala, ohraniti list.

V svrhu, da se iznebimo obveznosti, bomo letos podvzeli kampanjo za pridobitev novih naročnikov in za povečanje prispevkov v tiskovni sklad.

Važnost te akcije poudarja v tej številki posebno predsednik našega odbora Joško Ovren.

Ameriški družinski koledar je do malega razpeljan. Imamo ga še kakih 300 izvodov. Naši agitatorji so imeli pri tem delu letos marsikje velike težkoče radi neugodnega vremena, a so nalogu vseeno pridno izvršili.

PRIPOVEDNI DEL

VLADIMIR NAZOR:

NOVELE

Nadaljevanje.)

V naš razred je stopil prvič preden je zapel zvonec na hodniku, ko so naši tovarisi—mestne srajce — skakali po razredu, da pokažejo drugim — prisilem z otokov in iz Zagorja (pisatelj ima v mislih dalmatinsko Zagoro) — da so kakor doma in da se nikjer in nikogar ne boje. V vratih se je prikazal; dvignil glavo; debelo pogledal:

— Zverine! Vsak na svoje mosto!

Te oči, ta obraz, ta glas so bili vzrok, da so se celo "mestne srajce" zgrozile.

Razrednik! Latinčina! On, ki nas bo imel največ v oblasti!... Poglej ga!

Stal je tamkaj in nas vse ogledoval: drugega za drugim. Mi pa vsi v klopeh, tih in nepremični. Čutimo, da to njegovo razpoloženje ne bo zlahka minilo, ker vse kaže, da mu niti eden izmed nas ni všeč.

Ko je zazvonilo, je stopil v razred. Vzpel se je na visoki, stari kateder. Začel nas je klicati iz tanke, toda velike črne knjige.

Klical nas je, premikajoč od priimka na priimek svoj dolgi, otrdel kazalec, nas pa ni več pogledal. Kljub vsemu je kakih deset priimkov — in sicer zvezne italijanskih in mestnih otrok — ob katerih je obstal, pogledal dečka in celo vprašal, ali je res sin tega in tega gospoda. Ko me je poklical, sem vstal in rekel: Tukaj! Toda niti pogledal me ni. Takoj sem opazil, da sem tudi jaz med tistimi katerih mi nujno posebno mar. In skoraj vesel sem bil tega.

Ko je končal, je rekel, naj odpremo latinsko vadnico; takoj se spravil na delo.

— Rana, ranee, ranam... Nominitiv, genitiv, akuzativ... singular, plural...

Ze zato ni šlo gladko, ker nismo mogli dobro razumeti njegovega hrvaškega jezika. Kmalu pa je sprevidel, da nekatere "mestne srajce" zlasti tisti, kateri so ga zaradi priimkov presestili — že marsikaj vedo o tej "ranai".

E, je dejal. Vidi se, kdo je hodil v pravo ljudsko šolo v mestu... in kdo kam v gozd, z zverinami.

In začel se je ukvarjati s tistimi, ki so že nekaj znali. Na nas druge se sploh ni več oziral. In mudilo se mu je naprej.

In to je trajalo dolgi dve ur.

— No, kaj praviš o svojem razredniku? — me je vprašala doma teta.

Nisem vedel, kaj naj rečem.

Skoraj postrani me je pogledala.

— Seveda! Ti bi raje imel kakega "vlaha" (Srba). Ta je pa

gnil roko.

— Stoj!

Stopil je med nas. Vsakemu je določil sedež.

Nisem se znašel več v eni tistih klopi, ki so stale prej v dveh vrstah pred katedrom, ampak v dolgi klopi, ki je stata počez, kar ob zidu, med vrati in oknom.

V začetku sem bil zadovoljen, da sem v kotičku poleg vrat. Profesor je sedaj precej daleč od mene; vidim ga samo v profilu. Njegov pogled ne bo niti slučajno več padel name, kajti tako in tako se bo pečal samo s tistimi, ki so tik pred menim.

Odprl sem knjigo pred seboj. Gledam, kateri so mi zdaj sodobne.

Te čez nekaj dni je za "rano" pripodil pred nas celo jato samostalnikov, pridevnikov in glagolov. Vse te besede se kar naprej spremenjajo, sestavljajo vedno nove stavke, podobne sivim, zamotanim klopčicem. Redkokdaj sem doumel nihov smisel. Ko da stopam v vedno večjo goščavo brez poti in utrjenega kolovala, se izgubljam v sistem labirintu debel, kakrsnih nisem še nikoli videl. Tavam in vedno manj vsem, kje sem in kam grem, nekdo me pa podi, pripravljen, da me celo požre.

In naš razrednik se je zares prelevil v volka.

Vsi, ki niso prišli iz kake boljše sole se niso mogli takoj prilagoditi njegovemu načinu poučevanja, so se znašli v peklenih mukah. Kmalu so tudi omagali. Nič več niso skušali držati koraka z ostalimi. Začeli so izostajati. Omrveli so in se sploh niso več gibali.

Ako je prišlo tako daleč, nas je "volk" nehal poditi. Nič več nas ni mučil v vprašanji, ni nam preti s kaznimi in slabimi redi, nič več ni posiljal domov pisem in ukri. In kar je bilo za nas najbolj važno: nič več ni jezno strmel v nas s svojimi okroglimi, očmi, nič več se mu niso cupci sline nabirali v kotih stisnjene ust. Marlivo je nadaljeval svoje delo z ostalimi. Končkev nas je docela zanemaril. Nič več mu nismo bili niti "zvezne" ne.

Zdaj smo bili razdeljeni v tri vrste. V redke "odičnjake", ki so sedeli v prvih klopeh; v veliko množico, za katero se še ni vedelo, ali bo kaj z njo ali nič, in v tiste, ki so bili že "obsjeni".

Vse do pomladni so "obsojeni" sedeli skupaj s srednjimi dijaki. Nenadoma pa se je nekaj zgodilo.

Prvo šolsko uro po velikonočnih praznikih so bile v razredu šolske klopi razvrščene čisto drugače. V prvem trenutku nismo vedeli, kje bo kdo sedel. Prav ko smo si hoteli po mili volji izbrati vsak svoje mesto, skoraj v naskoku... se je prikazal v vratih razrednik in dvi-

iz Z. (Najbrž iz Zadra). Meščan!

— Težko ga razumemo.

— Ko bi vam le smel razlagati v svoji materinščini (V italijanščini). Sem so ga postavili, vrgli so ga v to vašo šolo, samo da bi mu nagajali. Tu je kakor v pregnanstvo. Da bi ga vsaj v tročaji ne jezili!

In napel sem vse sile, da opravim svoje.

A bolj so minevali dnevi, slabše je šlo.

Ze čez nekaj dni je za "rano" pripodil pred nas celo jato samostalnikov, pridevnikov in glagolov. Vse te besede se kar naprej spremenjajo, sestavljajo vedno nove stavke, podobne sivim, zamotanim klopčicem. Redkokdaj sem doumel nihov smisel. Ko da so si "obsojeni" že na jasnom, kaj in kako; pri priči so se znašli.

Pore Kobilica, mršav in plavolas fante z dolgimi nogami in rokami, ni prinesel niti knjig s seboj. Iz žepa telovnika vleče trinke; z nožičem jih struzzi; glajdi jih, da bi se bolj svetili. Debeli Toni se je s komolci našli na klop, zgrbil hrket, glavo z dolgim ovčjim obrazom pa je povesil na prsi; prav gotovo bi zaspal, če ga sosed ne bi od časa do časa s komolcem sunil pod rebra.

Cez beži. Profesor razlagal, sprejšuje, ponavlja, se jezi. Nitiz ore se ne na našo stran.

— Prezres. Arist. Perfekt. Pluskvamperfekt...

Ne vem zakaj, a zdi se mi, kakor da ne prihajajo iz njegove ušt besede, ampak strašnico veliki pajki.

Skoraj jih vidim, kako visijo v zraku, puščajo iz sebe neke niti, ki plapajo visoko nad klopmi in se spuščajo na dečke. Prav nič več ne zavidam odigrnjakom; skoraj žal mi jih je. Kako to, da ne vidijo, kaj počnejo z njimi on vsakokrat kadar odpre usta? Prezres je cisto siv in ima velik zadek; arist je sivvordečkast in ima' debele, z dlanke porasle noge, pluskvamperfekt ima pa tridelno, progastelo in nešteito dolgih krakov. Ti dečki pa niti ne slutijo ne...

— Zverine! No?

Zdrznil sem se.

Stal je zraven Pera Kobilice, kateremu je padel nožič na tla.

— Roke sem! Pokaži... Aha,

glej ga, glej! Trnki. Trnki. Začaj ne greš loviti?... Čakaj.

Vstani. K oknu. Tako. Zdaj pa lepo sedi. Spuščaj trnek skozi okno. In lovi ribice, lovi jih...

Samo tiho... Samo da nas ne bo motil.

In zopet je razlagal naprej.

Nič več ga nisem gledal.

Dolgo sem stal, naslonjen s komolci na klop, z glavo med rokami in pritiskal dlani na obe ušesi. Ničesar nisem hotel slišati o ničemer misliti. Zapiral sem oči.

Toda prav tedaj sem začutil, kako me nekaj grize pri srcu.

Kaj bi rekla moja mati, ko bi me videla?

(Dalje prihodnjič.)

Sovjetska vlada dobro opravila

Vnjeni minister Molotov je

poročal, da ima sedaj Sovjetska

unija pogodbe z vsemi državami

ob svoji zapadni meji — trgovske

in take, ki so za vzajemno

obrambo.

NE ČAKAJTE,

da prejmete drugi ali

tretji opomin o

potečeni naročnini.

Obnovite jo čim

vam poteče. S tem

prihranite upravi na času

in stroških, ob enem pa

izvršite svojo obveznost

Poslušajte

vsako nedeljo prvo in naj-

starejšo jugoslovansko ra-

dio uro v Chicagu od 9. do

10. ure dopoldne, postaja

WGES, 1360 kilocycles.

Voz' jo George Marchan.

Slika iz Kope v Sloveniji: Zelezno kovanje okrasno stojalce, značilno za kroparsko domačo obrt.

Zapisnik seje eksekutive JSZ, Prosvetne maticice in upravnega odbora JDTD.

Seja eksekutive JSZ ter drugih njenih odborov se je vrnila v petek 26. dec. 1947. Navzoči so bili vsi njeni člani, namreč predsednik Joško Oven, podpredsednik Fred A. Vider, blagajnik Filip Godina, tajnik in urednik Frank Zaitz in pa Milan Medvešek, Angela Zaitz in John Rak. Dalje upravnica Anne Beniger in pa 17 drugih članov kluba št. 1, ki so se odzvali vabilu, da prisostvujejo.

Zapisnik prejšnje seje, ki je določal v glavnem delo glede Družinskega koledarja, je bil sprejet.

Poročila. — Za nadzorni odbor je poročal John Rak. Revizije se je udeležil poleg njega Milan Medvešek, Angela Zaitz in John Rak.

F. Zaitz nato pojasnjuje razne sestanke z odvetniki in da se mu zdi, da kooperacija med namenita

Anton Garden, ki je bil na teh sestankih tudi navzoč, in na tej seji, smatra, da se mu vsa ta afera ne zdi tako črna kot Frank Zaitz. Napovedan nam je boj, pripravili se bomo in ga izvrzili kot najboljše mogoče našim putnikom.

Dalje so o tej zadevi govorili Josko Oven, Fred A. Vider, Angela Zaitz, Godina, Milan Medvešek in John Turk.

Zaitz pojasnjuje glede obrambnega odbora, ki smo ga izvolili na Sansovi konvenciji v Clevelandu. Nabralni denar je v obrambo vseh treh listov.

Po daljši diskuziji je sprejet predlog, ki določa, da naj ima Proletar na 4 strani in ukine eno angleško sekcijo. Letošnja knjiga je izredno lepa delovna povest z imenom "BRA-TA", ki jo je napisal Ethin Kristian. Ta povest ni bila še nikjer objavljena. Bila je napisana po milijonih ameriških otrok, kateri se nima električne toka v svojih domovih; za 6 milijonov ameriških otrok, kateri ne počitajo v šole radi pomanjkanja šol in radi premajhnih učiteljskih plač. To so fakti, kateri potrebujejo finančno podporo proti bolezni in za zdravljene.

Če bi šli na delo vsi ameriški napredni ljudje in se pridružili tej kampanji, je mogoče, da izvrimo kandidatne tretje stranke.

Čas je tudi za nas, ameriške Slovence, da ustanovimo nekakšno edinstveno fronto ali stranko, v kateri bi vsejedno sodelovali vse vsi naprednjaki, ki ozirajoč se na politično prepričanje posameznika. Srednje poti danes ni. Danes je vprašanje, ali si nazadnjak ali naprednjak. Edino po tej poti lahko vzbudimo širšo maso in jo pridobimo v naše napredne vrste. Potem bi tudi laže podpirali naše hirajče napredno ameriško časopisje, namreč če bi imeli tako organizacijo. Oglašate vsi, kateri ste za ustanovite skupne fronte naprednih Slovencev v Ameriki.

Kako znižati stroške? Sledi razprava, da smo načinili na napade od strani mogočne dolarske reakcije, meščanskega časopisa. Letošnja knjiga je izredno lepa delovna povest z imenom "BRA-TA", ki jo je napisal Ethin Kristian. Ta povest ni bila še nikjer objavljena. Bila je napisana po milijonih ameriških otrok, kateri se nima električne toke v šoli.

Predsednik Joško Oven pojavlja, da smo imeli težkočne prej, jih imamo sedaj, in jih bomo imeli v bodoče, a smo jih še vselej premagali. Apelira na vse, da naj pomagajo, pa bo primerno, da se prepusti našemu uradu poizvedeti, koliko bi tako znižanje prihranilo in če bi se vseeno lahko obdržali staro število naročnikov.

Predsednik Joško Oven pojavlja, da smo imeli težkočne prej, jih imamo sedaj, in jih bomo imeli v bodoče, a smo jih še vselej premagali. Apelira na vse, da naj pomagajo, pa bo primerno, da se prepusti našemu uradu poizvedeti, koliko bi tako znižanje prihranilo in če bi se vseeno lahko obdržali staro število naročnikov.

Poročilo urednika. — V tiskarni so nastale v decembri težkoče zaradi odsotnosti slovenskega stavca in ker drugega nekaj mogočih dobiti, razen ako bi plačali visoke izredne stroške, so ob božičnih praznikih dve številki iz

★ ★ KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ★ ★

POVODNJI VSLED NEREGULIRANIH REK POVZROČAJOGROMNO ŠKODO

Naša dežela ima ogromnih vodnih sil. Lahko bi imela celeno električno vsaka farma, vsak podobnega obrtnik in tudi v velikih mestih bi bila lahko marsikje tretjino ali pa polovica nizja kot pa je sedaj.

Ampak v napotje so nam privati monopol električne produkcije, ki si hočejo sedaj z geslom, da so Zed. države vendar za "svobodno podjetništvo", ne smejo umešavati v konkurenco s privatnim "biznisom".

Zal, da sedanji kongres nima smisla niti ničesar planirati za dobročinstvo, v slučaju, da naletimo na "recesijo". Njim takih brig sploh treba ni, ker so dobro preskrbljeni. Je pa le nekaj ljudi med njimi, namreč v zbornicah, ki si zelo trudijo iztrebiti graftarske in profitarske pohlepe iz njih.

Common Council for American Unity je o tem pripravil slediči članek:

Povodnji, ki so lani zajele predelje v obvodju rek Missouri in Mississippi, so nam postavile pred oči enega od največjih problemov dežele — kontroliiranje vodovoda, ki uničuje plodno zemljo, domove prebivalstva, življene, živino, pridelke, sadje itd.

Poleg tega, da te velike poplave odnesajo milijone ton plodne zemlje, prizadevajo tudi promet in zvezze iz ostalo dežele. Dosedaj se je skušalo reševati problem teh povodnj v graditvijo nasipov in jezov tu in tam — ta metoda pa je postal sprič obseg poplav zastarela in neuspešna. Zdaj je čezdaj večje število tozadnih strokovnjakov prepričanih, da je potreben plan poplavne kontrole, ki bi obsegal celotno obrečje izviru velikih tokov ter glavnih pritokov pa do izliva glavnega toka reke. Mnogo pa je razlike v tem, kaj naj bi se tak plan izvedlo. Naj bi bilo obrečno predelje smatranjo kot upravna in ekonomsko enota z ozirom na zgradnjo poplavne kontrole, ali naj bi se kontrola rek razvila pod upravo raznih vladnih agencij, ki sedaj izdelujejo načrte in po direktnem pooblaščenju zveznega konгрesa gradivo projekte poplavne kontrole? V tem vprašanju so zapovedeni politični kot tudi tehnični oziri.

Znana je vladna tozadna korporacija, ki je poznana pod imenom Tennessee Valley Authority, ki je bila ustanovljena s kongresnim aktom v letu 1933 in obratuje v obrečnih predeljih sedmih južno-vzhodnih držav, kjer uspešno upravlja ter izvaja celoten plan rečne kontrole za dolino reke Tennessee. Ta reka je bila enkrat ena od najbolj uničajočih, sedaj pa najene vode, ki so prej preplavljale vse svoje obreče, upregla 16 jezov, ki so prinesli dolini blagostanje v mnogih ozirih. Poleg direktnih kontrole vodovoda, ki je prej unicevalo plodno zemljo, krije ta projekt ohrano in namakanje zemlje za kmetijstvo, pridobivanje električne energije, razširjenje industrije v obsegu kontrolnih naprav, plovbo, gradnjo zavasič za oddih in ohrano divjadične, ptic itd.

Najboljša pomočnika pri učenju ANGLEŠCINE IN SLOVENŠCINE STA ANGLEŠKO-SLOVENSKI BESEDNJAK Cena \$5.00 IN ANGLEŠKO-SLOVENSKO BERILO Cena \$2.00 Avtor obeh knjig je DR. F. J. KERN

NAROČILA SPREJEMA

PROLETAREC

2301 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO 23, ILL.

V NEMČIJI trebijo Američani, Angleži in Rusija, pa Franci fašizem, toda ne na prepirčevalen način, razen ako izvzamejo Sovj. unijo. Hitler je sicer ubit — saj tako nam zatrjujejo, toda nacijski znak v anglo-ameriški coni spet dobiva veljavno. Ali mu bo zapadna demokracija v tej igri postila spet odnesti prvenstvo v pripravah na novo vojno? Ali pa ga bomo morda nadomestili s Trumanovo doktrino v tej deželi? Wallace apelira za svetovni mir — sodelujmo z njim!

DELOVNI ČLOVEK IN NJEGOVE ROKE

Čim bolj intenzivno mora človek vsak dan delati, tem bolj se mu znamenja zarišejo v telo, zlasti pa v obraz in roke. Duševno delo zarašča svoje sledove na obrazu, fizično pa na rokah.

Delavčeve roke so že zgodaj zanimalo zdravnik in zdravstvo, saj je že v 17. stoletju pisal italijanski zdravnik Ramazzini o poklicnih obolenjih na rokah. Pozneje pa je z zanimanjem za poklicna obolenja rastlo zanimanje zdravstva tudi za poškodbe in obolenja delavčevih rok, saj so to najbolj pogosto izpostavljene škodljivim vplivom.

Znamenje poklica

Poškodb, ki so jim roke izpostavljene zaradi mehaničnih, topotnih, kemičnih, električnih in optičnih vplivov, je zelo veliko. Zanimivo je, da so nekatere bolezneske izpremembe ali pa posledice poškodb (okvare) na rokah za nekatere poklice narančnost značilne. Izpremenijo in okvarijo lahko kožo, podkožno tkivo, nohte in obliko roke. Prepgostoto se kažejo v različnih odrginah, razpolinah in žljajih. Kajkrat se tudi kožno barvilo na rokah izpremeni zaradi različnih škodljivih vplivov. Počelo se koža zaradi takšnih vplivov značilno obarva. Severa ne smemo med poklicne okvare, ki jih zaradi barve šteči takšnih ostankov barve na koži, ki jih lahko odstranimo z vodo, milom in krtačo, temveč samo tiste, kjer pride med kožo in barvilom do resničnih kemičnih spojin in je torej obarvanje trajnega značaja. Take poškodbe so zelo pogoste pri delavcih v barvarski industriji, kakor tudi v industriji, ki ima opravka s taninom ali kromovimi spojinami pri mizarjih, katerih roke pridejo v stik z lužilom, pri kleparjih, ki imajo opraviti z zlepilom kislino. Podobne okvare so pogoste tudi pri delavcih v petroplejski industriji, saj je znana tako imenovana "petrolejska koža", dalje pri smolarjih in delavcih pri obdelovanju kožuhovine. Pri vseh teh poklicnih okvarah ni v barvi kože izpremenjena samo barva kože na rokah, temveč dobro čisto drugo barvo tudi nohts. Nohts se pogosto tudi drugače izpremenijo in so značilni za nekatere poklice. Zelo kratki nohts so pogoste okvara v industriji konserv, kratki in zelo močni nohts se pojavljajo pri perieah in brusiljih stekla, zelo kratki in močno počevan je običajno nohet na palcu pri urarjih, kratki nohts imajo na nekaterih prstih tudi mlinarji itd.

Druga vrsta okvar na rokah je čisto mehaničnega značaja. Med kožo in materialom, ki ga obdelujemo in smo torej pri delu z njim vedno v stiku, ne pri-

mo značaj dela in marljivosti pri njem. Vendar to mnenje ni čisto utemeljeno, kajti žuljavost rok ni odvisna samo od vrste dela, ampak tudi od kože delavca. Ta ima manj, oni pa bolj odporno kožo proti takšnim vplivom in se po tem razmerju v veliki meri pojavljajo tudi žulji.

Zulji zelo pogosto nagibajo k različnim vnetjem. Razne kožne bolezni, posebno n. pr. garje nastopajo na takšnih mestih mno-

go bolj intenzivno kakor drugod po koži. Nekateri pravijo, da žulji radi nagibajo k rakavim obolenjem. Močna žuljavost v zvezi z emenjenim zmanjšano občutljivostjo roke za tipanje.

Ze kratki opis nam pove, da so roke močno izpostavljene različnejšim okvaram in poklicnim obolenjem. Zlasti delavec jih mora poznati in o njih vedeti vsej najvažnejše.

(Po Proteusu—Viktor Muser.)

ki so te spravile k pameti k modremu, pravemu življenju.

Tudi Tine ni sprejel te mojstrovo odločitve tako črno, le to ga je peklo, da bo Tonač vtihtil palico nad njim. Prav ta, ki ti vedno le krivicu dela, ta človek se bo zdaj nasljal ob njegovih bolečinah in bo užival s polnim hudobnjem srca njegovo strašno poniranje. Toda naj je v načrti se tako sukal stvar, drugega mu ni ostajalo, kot privoliti v to razsodbo. Mar naj zdajle, ko se je vsemu že tako privadol, zares poveže celo in se vrne v Kozarje za pastirja? Da, da, nič, drugega mu ni preostalo. Ce je tako namenjeno, da mora peljati pot do železnice skozi šibe, pa naj pelje!

"Si zadovoljen s tem, Tine?" ga je še enkrat vprašal mojster. "Sem!" je dejal Tine odločno. "Brcal me je, pa sem se bramil," je jecal Tine.

"Pokazi mi rano!" je ukazal mojster Tonač. Rana je bila k sreči le potegnjena, ker je železo zdrknilo ob čelu, le kri je močno curelo. Mojster mu je ranj izpral z arniko in mu jo s platenom krpo trdno prevezal.

"Zaradi te praske ne boš veikal. K zdravniku te zaradi teh kapljic krvi ne bom pošiljal. Na rano si priveži zvečer pajčevino, pa boš jutri zdrav. Ampak rekel si: ali grem jaz, ali on! Fant je bil neroden v zoperstavlju se te je. Ker ni bilo mene v delavnicu, si ti zastopal mojstra, torej se je zoperstavlju tudi meni. Zato bomo tako razsodili: Tine, ti lahko takoj povežeš culi in gres."

"Ena!" je zapovedal mojster, "dve, tri..." Pomočnik je tepel z vso silo. Palica je bila za prst debela, proti koncu ožja in prožna, da je kar zaživila po zraku, ko je zamahoval.

Tineta je zapeklo, kakor da je živ ogenj opazil po telesu,

koža mu je takoj klobastasto načrnula in pri desetem udarcu je brzgnila kri.

"Stoj zdaj!" je velej mojster.

"Tine, prosi pomočnika, naj ti ostale udarce odpusti!"

"Naj tolče do konca!" je zahipl Tine skozi zobe, saj se mu je že vse telo treslo od bolečin.

Mojster je zamahnil z roko in je hitro štel do pet in dvajset, da zaradi naglige udarci niso bili preostri, v očeh pa se mu je videlo, da mu je Tineta možnost kar ugajala, kajti ljubil je naglo odločnost in junaštvo. Cimerig je trpel.

Ko je potegnil Tine hlače čez klobastasto in krvavo zadnjico, se je opotekel na dvorišče, nihče mu ni branil iz delavnice. Zavlekel se je za hišo v drvarnico kakor pretepen kuža, obraz si je pokril z dlanmi in prebrido zahitel. Ihtel je zaradi sramote in ponižanja, ihtel zaradi bolečin in trenutnega gorja, ki se je danes poveznilo česenj, ihtel zaradi silne po maščevanja. Ne, tega Tonaču nikoli, nikoli ne bo odpustil!

KKK spet na pohodu

V Georgiji so se v raznih krajih spet pojavili ku-kluks-klani. Pribajajo pred hiše nezaželenih ljudi in jih opozarjajo na nevarnost z gorečimi krizi. Oblast to početje mirno gleda.

"PROLETAREC"

je v novi Jugoslaviji dobrodošel list.

V prejšnji je bil prepovedan.

Naročite ga svojcem. Stane \$3.50 za celo leto. Pol leta \$2.

Naročite ga čitalnicam ter brašnim društvom
v vaših rodnih krajih.

V starem kraju tudi že, da jim naročite

AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR

Stane za stari kraj \$1.65. Z lanskim letnikom pošljemo obo za \$3. Dve knjigi za tri dollarje. Tiskovni urad slovenske vlade želi, da pošljemo ljudem tam čimveč izvodov Proletarca in Družinskega koledarja

Ne odlačite! Pošljite naročilo takoj!

Henry Wallace Za Tak Mir, V. Katerem Ne Bo Kali Za Tretjo Svetovno Vojno

Henry Wallace je za časa Rooseveltovrjel, da se bo demokratsko stranko moglo reformirati v resnično liberalno stranko. Na zadnji njeni konvenciji pred štirimi leti se je nad njim razočaral, ker so ga politične mailne izrinile s podpredsedniškega mesta in ga nadomestil s Harryjem Trumanom. A vendar je tudi potem ostal zvest stranki.

Vedno pa jo je svaril, da ji bo obrnil hrbet, če ne bo nadaljevala po Rooseveltovih potih. Truman s svojimi svetovalci se ni zmenil za ta žuganja. Ne le da se ni zmenil temveč je brenil Wallacea ven iz svoje administracije. Rooseveltov vnašano politiko je opustil in svojo pa obrnil popolnoma v reakcionarne toke, ki gladijo pota v novo svečno vojno.

Zato se je Wallace odločil pričeti z novim gibanjem, ki temelji na treh točkah:

MIR, BLAGOSTANJE, VZAJEMNOST MED NARODI.

Kakšno ideologijo zastopa Wallace? Je za demokracijo in za tak ekonomski sistem, ki kakršen je brez posebnosti neznana, je za ljudsko blaginjo, za socialno zaščito in za pedružljene velikih industrij, ki so sedaj posest monopolov.

Svoje stališče z ozirom na razne ideologije je razložil dne 8. marca 1943 pred skupino znanstvenikov in drugih udeležencev v Delavaru. O. Ta njegov govor je bil publiciran sirom dežele in veliko komentiran. Od tedaj je šel Wallace še bolj na levo.

V namenu, da Wallacea našim čitateljem boljše predstavimo, objavljamo njeve razlage in ugotovitve tu znova, kajti o Wallaceu bomo do prihodnjega novembra še veliko slišali in upamo, da tudi pozneje. On je danes NAJVEČJA politična osebnost v tej deželi. V njegovo vodstvo veruje vsa resno napredna ameriška javnost in ogromna večina tistih, ki so pred leti enako zvesti sledili naukom pokojnega E. V. Debsa.

Henry Wallace piše

Sedanji svet pozna tri glavne filozofije—prusko, marksistično in demokratično krščansko.

Prva bazira na teoriji, da sila narekuje pravico in trdi, da vojne med narodi so neizbežne, dokler vsemu svetu ne zavladajo spodružljene pleme in slehernemu določi delo nadat samopostavljen vodja. Druga vztraja, da razredni boj je neizogiben, dokler svetu ne zavlada proleteriat, ki prične graditi brezrazredno družbo. Tretja pa zanika, da je človek bil ustvarjen za boj bodisi med narodi ali razredi in trdi, da končni mir je neizbežen, da so si vsi ljudje bratje in da je Bog njihov oče.

Demokracija upanje človeštva

Ta demokratična miselnost prevladuje ne le med protestantami in katoliki, temveč tudi med pripadniki vseh ostalih ver. Če si pobližje ogledamo razne verske tворbe, vidimo, da vse učijo doktrino človeške dostojnosti, da je Bog določil človeku, da bo dober sosed svojemu človeku in da je končni cilj združitev vsega sveta.

Tisti, ki verjamejo v pravice posameznika, propagirajo svobodo in tisti, ki se zavzemajo za združitev naroda ali pa vsega sveta, propagirajo svetost obvezne dolžnosti. Vsekakor pa obstoji navidezno nasprotno med svobodo in dolžnostjo, zato nam je treba demokratičnega razumevanja, da se to nasprotno pravilno razresi. Edino z vero in vzgojo more svobodoljubev človek priti do spoznanja, da je njegovo največje zadovoljstvo v tem, da služi načelom skupnosti v dobrobit vseh. To je bistvo demokracije, ki mora prežeti srca vseh, ako nočemo, da bi naša civilizacija utonila v krvi vojnih viher in revolucij, ki so pač najgroznejše zlo človeštva. Demokracija je upanje civilizacije.

Pruska doktrina

Da bomo laže razumeli posmen teh treh filozofij, moramo najprej razčleniti vsako zase. V zadnjih osemdesetih letih je bi-

la Prusija glavni zagovornik doktrine o neizbežnosti vojne. Po njej so navadni Prusi preprosti in delovni ljudje in postanejo dobri državljanji, razen v slučajih, kjer so postali žrtve prusjaštva, kateri uči, da je moč pravica. Prusjaštvo je uspeло v tem, da njegovi pristaši izvajajo nauke, ki so vsi posvečeni glavnemu zlu. Hitler je na primer upregel prusko militaristično tradicijo v svoj lastni verski fanaticizem ter tako postal pravati Antikrist svoje generacije — morda najsilnejši Antikrist vseh časov. Zato pa ni dovolj, da se le Hitlerja strmoglavi temveč je treba razumeti izvor v vzroki pruskega duha ter storiti vse, da se ga temeljito odpravi, ako hočemo dosegri resnični mir.

Korenine prusjaške miselnosti o vojni in nadvlasti segajo globoko. Nič ne de, če so bile te korenine zasajene že v pradavnini ali če so vzklikile sede pod vodstvom tevtonskih vitezov v srednjem veku. Mi vemo le to, da za časa Friderika Velikega so se Prusi oklenili doktrine totalne vojne in totalne države kot glavnega smotra. Bismarck in cesar Viljem II. sta potem upregla v voz brezobzirnega boja vse, kar je Frederik Veliki učil.

Kmalu potem, ko je cesar Viljem II. zasedel prestol, je neki "mehkosrčni" nemški general rekel svojim četam: "Naša civilizacija si mora zgraditi temelj na gorah trupel, na morju solza in na ječanju brezstevilnega unirajočega moštva."

Na našo žalost sedaj dobro vemo, da to niso bile prazne besede. Vemo pa tudi, da niso vzdrlaze.

Drugi Prusi so učili isto. Bernhardi in Treitschke sta vršila isto v tisku in učnih knjigah ter proslavljala vojno kot potrebo, da Nemčija izzove prepis z Anglijo in Francijo. Friderik Veliki, Moltke in Bismarck so bili v Nemčiji proglašeni za večje mislece nego Goethe, Schiller, Bach in Beethoven.

Hegel je zasadil široko in globoko filozofijo totalitarne države. Drugi nemški filozofi, zlasti Nietzsche, so pa pretvorili Darwinovo teorijo naravne izbirose in ohranitve močnejšega nad šibkejšim ter jo odeli v navidezni znanstven v svetu militarizma, da so opravili svoja brezobzirna početja.

S tem seveda ni rečeno, da je bila Prusija edina slaba država na svetu. Anglija, Francija, Rusija, Španija in Združene države niso bile vselej perfektne.

Ampak Prusija in Japonska sta bili edini državi, ki sta sistematično posvečali največ važnosti skozi cele generacije — slavi državi in brezobzirnemu boju.

Mnogi pradejedi ameriških državljanov so bili člani tiste manjšine v Nemčiji, ki se je upirala ekstremnim tendencam militarizma. Na tisoče teh upornikov se je izselilo v Ameriko po zlomu revolucije leta 1848. Njihovi otroci, vnuki in pravnuki so danes med našimi najboljšimi državljanji, ki sedaj doprinašajo svoj delež v težkih naporih za svobodo in mi jih spoštuje.

Po letu 1848 je bila vsa liberalna kultura stare Nemčije podrejena malikovanju sile. Tako je v manj ko sto letih, od Bismarcka in cesarja Viljema II. do Hitlerja, Nemčija izvršila petero napadalnih vojn.

Rezultat tega je, da je v zadnjih tridesetih letih prusjaštvo povzročilo smrt najmanj 20 milijonov mož, pohabilo najmanj 10 milijonov drugih, med tem ko so ostali narodi sveta bili prisiljeni potrošiti na stotine milijard doljarjev za smrt, unčevanje in sovraščavo. Kako povsem drugačna bi bila slika, ako se bi bil ta denar porabil v svršje miru, blagostanju in razumevanju!

Po krvi vsi enaki

Po krvi niso Nemci ne slabši ne boljši od Angležev, Američanov, Švedov, Poljakov ali Rusov. Ampak pruska vzgoja je pretekeloga stoljetja, zlasti pa nacijske vzgoja je ustvarila psihično mašino v tako groznom obsegu in tako nevarno vsemu svetu, da je neobhodno potrebno, da se po tej vojni postavi kontrola nad vso nemško vzgojo. Pruski učitelji so igrali večjo vlogo v prid nemške armade nego oficirji, kajti pruske šolske knjige so bile močnejše nego knjige. Kar je dal nemški armadi silo, da je postal tako grozen, aparat, je bila disciplina volje in malikovanje vojne, da se doseže končna premoč nad svetom.

Kakor je Hitler upregel prusjaško militaristično miselinost in jo pretvoril v tolovojstvo, tako je tudi upregel pruski vzgojni sistem ter ga prekrojil v moderno mašino, v katero je potisnil milijone nemške mladine za doseglo svetovne nadvlaste. Hitlerjeva mladina se je vežbala v brezgogni veri, da je država bolj važna nego posameznik, kateri se mora radevolje žrtvovati za nemški narod in za svojega firerja. Začel je pri mladih matrah in očetih, pri poročenih ali neporočenih, vtaknil otroke v otroška vzgojevališča in jih zastupil s svojim gesлом o "izvlejenjem ljudstvu" — češ, da med ljudmi kakor v prirodi vlada večji boj med šibkejšimi in močnejšimi in da "gnile demokracije" so obsojene v pogin pred vsemi silo nacistične elite. Nemske mladence so sistematično učili brutalnosti, mladenke pa, da je njihova vzvišena dolžnost, da postanejo matere, če so omožene ali ne, njihovi ofroši pa morajo biti posvečeni službi domovine in firerja. Z mističnimi ceremonijami, poganskimi plesi in kresovi, s častitivo sonca in z raznimi drugimi obredi so vežbali mladino, da gleda na Hitlerja kot na božansko bitje in da ga molji kot Boga.

To zlo, ki so ga ustvarili s sistematičnim degradiranjem nemške mladine, se ne more odpraviti čez noč. Odpavila ga je zla zlahka niti Hitlerjeva smrt, kajti mnogo nemške mladine bo včrjele, da je on še vedno njihov vodja. Mrtev Hitler postane lahko prav tako nevaren kot živ.

To je tisti veliki problem, s katerim bodo morali Združeni narodi računati, ako hočemo, da bo zmaga prinesla svetu mnogo več nego le kratek odmor in pravne za novi pruski napad.

(Dalje prihodnjič.)

Palestina sedaj najtežji problem

Zed. držav in ZN

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Sedaj je vprašanje, kdo najga uveljavlji?

To vprašanje je nujno sedaj, se posebno zato, ker se sovrašča med Arabci in Zidi vedno bolj več. Rušijo si drug drugemu stavbe, pobijajo se vse, vprek, plenijo in uničujejo prodajalne — sploh nastala je anarhija v deželi.

Angleži ji niso kos — deloma tudi ker ji nočejo biti, deloma, ker so izgubili vsled svojega pomajajočega imperializma ugled in se jih nihče več ne boji.

Truman v zadrgi

V tem vrvežu je najbolj v zagnati Trumanova administracija. Izvojevala je razdelitev Palestine, in sedaj, kdo naj tak sklep uveljavlji?

Angleži ga nočejo. Združeni narodi se nimajo svoje oborožene policijske sile.

Torej, ako hoče naša vladostati pri obljubi, mora ona prevesti odgovornost, kajti bojno mornarico in vojaštvu ima itak tam. Ali pa dati to breme Rusiji, česar pa ne bo storila, kajti anglo-ameriška zveza ima glavni namen zagraditi Rusijo toliko, da ne bo mogla ne skozi Dardanele in v Sredozemlje po kaki drugi poti.

V Palestini je sedaj le okrog 600.000 Židov. V New Yorku jih je nad milijon.

Sedaj po Ameriki znova zbirajo obrambni sklad (za nakup munitione itd.) v vsoti \$150.000.000. Ze v prvih par dneh so nabrali nad \$10.000.000 in na milijone prej. Ob enem so poostriili svoj boj proti Angliji in njihove najbolj ognjevitve organizacije napovedujejo Angliji ekonomski bojkot.

V Palestini je sedaj le okrog 600.000 Židov. V New Yorku jih je nad milijon.

Sedaj po Ameriki znova zbirajo obrambni sklad (za nakup munitione itd.) v vsoti \$150.000.000. Ze v prvih par dneh so nabrali nad \$10.000.000 in na milijone prej. Ob enem so poostriili svoj boj proti Angliji in njihove najbolj ognjevitve organizacije napovedujejo Angliji ekonomski bojkot.

V Palestini je sedaj le okrog 600.000 Židov. V New Yorku jih je nad milijon.

Sedaj po Ameriki znova zbirajo obrambni sklad (za nakup munitione itd.) v vsoti \$150.000.000. Ze v prvih par dneh so nabrali nad \$10.000.000 in na milijone prej. Ob enem so poostriili svoj boj proti Angliji in njihove najbolj ognjevitve organizacije napovedujejo Angliji ekonomski bojkot.

V Palestini je sedaj le okrog 600.000 Židov. V New Yorku jih je nad milijon.

Sedaj po Ameriki znova zbirajo obrambni sklad (za nakup munitione itd.) v vsoti \$150.000.000. Ze v prvih par dneh so nabrali nad \$10.000.000 in na milijone prej. Ob enem so poostriili svoj boj proti Angliji in njihove najbolj ognjevitve organizacije napovedujejo Angliji ekonomski bojkot.

V Palestini je sedaj le okrog 600.000 Židov. V New Yorku jih je nad milijon.

Sedaj po Ameriki znova zbirajo obrambni sklad (za nakup munitione itd.) v vsoti \$150.000.000. Ze v prvih par dneh so nabrali nad \$10.000.000 in na milijone prej. Ob enem so poostriili svoj boj proti Angliji in njihove najbolj ognjevitve organizacije napovedujejo Angliji ekonomski bojkot.

V Palestini je sedaj le okrog 600.000 Židov. V New Yorku jih je nad milijon.

Sedaj po Ameriki znova zbirajo obrambni sklad (za nakup munitione itd.) v vsoti \$150.000.000. Ze v prvih par dneh so nabrali nad \$10.000.000 in na milijone prej. Ob enem so poostriili svoj boj proti Angliji in njihove najbolj ognjevitve organizacije napovedujejo Angliji ekonomski bojkot.

V Palestini je sedaj le okrog 600.000 Židov. V New Yorku jih je nad milijon.

Sedaj po Ameriki znova zbirajo obrambni sklad (za nakup munitione itd.) v vsoti \$150.000.000. Ze v prvih par dneh so nabrali nad \$10.000.000 in na milijone prej. Ob enem so poostriili svoj boj proti Angliji in njihove najbolj ognjevitve organizacije napovedujejo Angliji ekonomski bojkot.

V Palestini je sedaj le okrog 600.000 Židov. V New Yorku jih je nad milijon.

Sedaj po Ameriki znova zbirajo obrambni sklad (za nakup munitione itd.) v vsoti \$150.000.000. Ze v prvih par dneh so nabrali nad \$10.000.000 in na milijone prej. Ob enem so poostriili svoj boj proti Angliji in njihove najbolj ognjevitve organizacije napovedujejo Angliji ekonomski bojkot.

V Palestini je sedaj le okrog 600.000 Židov. V New Yorku jih je nad milijon.

Sedaj po Ameriki znova zbirajo obrambni sklad (za nakup munitione itd.) v vsoti \$150.000.000. Ze v prvih par dneh so nabrali nad \$10.000.000 in na milijone prej. Ob enem so poostriili svoj boj proti Angliji in njihove najbolj ognjevitve organizacije napovedujejo Angliji ekonomski bojkot.

V Palestini je sedaj le okrog 600.000 Židov. V New Yorku jih je nad milijon.

Sedaj po Ameriki znova zbirajo obrambni sklad (za nakup munitione itd.) v vsoti \$150.000.000. Ze v prvih par dneh so nabrali nad \$10.000.000 in na milijone prej. Ob enem so poostriili svoj boj proti Angliji in njihove najbolj ognjevitve organizacije napovedujejo Angliji ekonomski bojkot.

V Palestini je sedaj le okrog 600.000 Židov. V New Yorku jih je nad milijon.

Sedaj po Ameriki znova zbirajo obrambni sklad (za nakup munitione itd.) v vsoti \$150.000.000. Ze v prvih par dneh so nabrali nad \$10.000.000 in na milijone prej. Ob enem so poostriili svoj boj proti Angliji in njihove najbolj ognjevitve organizacije napovedujejo Angliji ekonomski bojkot.

All You Dare Expect

Careful readers of this issue will observe the following run of words:

"... public animosity toward big business, which made over \$17 billion in profits last year at the expense of the consumer."

That statement is a true description of a condition that exists. But it nevertheless is incomplete and deceptive.

It is deceptive because it implies that it is up to big business to deal generously with workers. It is incomplete because it does not carry with it a program whereby wage earners can end the profiteering of big business.

We wish we could impress every American who is victimized by the profiteering of big business with a sense of his own responsibility for what is going on. We want every worker to know that a cheap and insecure life is all that the majority of us dare expect—so long as we don't unite to replace the individual enterprise and profit-making economy with a collectivized economy that will be owned by the people and conducted by the people's chosen agents.

What we want understood by that vast majority of Americans which constitutes the working class is that—

No matter how much we may hate big business and resent the fact that we are profited upon, the way we make the wind of living we manage to have is by yielding to the profiteers.

We make the above assertion in a very positive sense. Under the capitalist economy—in which we wait for private enterprise to invest money, build industries and use US before a single thing of value is produced—the race would die unless some people did those things, just as a house dog would die if he were cast adrift by his owner.

And it is not only true that private enterprisers are acting solely for their own benefit, but unreasonable to expect them to be moved by any other consideration.

We are offended by the sight of millions of workers with political power in their hands looking reproachfully at a few private owners and complaining that owners are unkind to their workers.

Since we have always issued our call for action directly to the workers, in all consistency we must insist that it is up to the majority to be good to themselves.

But people can't serve themselves merely by hating their exploiters and, at the same time, consenting to function under an exploitation system. Neither can they benefit anybody merely by disrupting the owners' system; they must follow up by setting up another and a better system of their own.

Of course the owners of our economy made \$17 billion! They are in business only for that purpose. Moreover, that will continue to be their purpose so long as the rest of us permit the production and distribution of wealth to remain a matter of private initiative and control.

We can all share in the profits that now are taken by owners when we are all joint owners of a socialized society. We can't until then. That is the story that Socialists have been telling for many years—while non-Socialists voted approval of the big business racket and then mourned because investors and owners played THEIR game in the only way it can be played.—Reading Labor Advocate.

This Is Certainly a 'Cockeyd' Situation

There have been a lot of explanations of the slump in the commodity market. The most ominous comes from Secretary of Agriculture Anderson. He says the grain gamblers discovered in some way that the government was about to ease up on its purchases of wheat and other commodities for European relief. In other words, was going to stop giving away so much! The gamblers immediately began to "sell short"—that is, they bet that prices would go down, and they did go down.

If the Secretary is right, then American prosperity is based on a very insecure foundation. Unless we continue to give away to the peoples of other nations billions of dollars worth of the things we produce we are likely to "nosedive" into another depression!

We must remedy that. We must arrange our economy so Americans can consume so much of the things they produce we will not have to worry about surpluses. To us, there is something silly about the idea of a husky nation, like ours, producing itself into poverty and hard times—Labor.

Call to the State Conference

Wallace for President

DETROIT, Mich.—In order that the people of Michigan may have a real choice in the 1948 presidential election, a call is issued for a state conference to organize a new party.

If, next November, the people are given a choice only between the presidential candidate of the Democratic and Republican parties, they will have no choice. Big business has succeeded in taking over the National Democratic Administration since Franklin Roosevelt's death as it already controlled the Republican party. A vote for either candidate will further strengthen the big business-military clique which dominates the policies of both parties. There will be no candidates to represent the people.

This political system is a one party system, not the two party system it is supposed to be. Millions of people could only register their opinions by staying away from the polls.

To give the people a real choice next November between progress and reaction, between peace and war, between college education and universal military training, between prosperity and depression, it is necessary that a new political party be established, a party which will represent common people

everywhere, a party which will speak out and fight for their interest.

The Wallace campaign is a people's movement. Its purpose is to mobilize the millions of Americans who oppose the Wall Street-military clique now in control of our major parties—lead the people's fight against the monopolies which attack labor and democratic rights and are leading us on the ruinous path of inflation to increase their already vast profits—fight for a non-political, United Nations program of aid to needy to Europe—oppose the war and depression policies of the major parties—bring out millions of independent voters to vote for progress instead of reaction, and to elect progressive congressional candidates—and to build a real people's party through which the people can regain control of their own destiny.

The attacks upon us will be great. The power of great wealth and its press and radio will be arrayed against us. But the issue is also great and the stakes are high, and we are not alone. In every state of the union the people are also organizing. If the issue is made clear, millions of votes can overwhelm millions of dollars.

Wake up, American Slovaks, before it is too late. The people are on the march. Let's march with them to a final victory in November.

MARTIN CETINSKI.

THE MARCH OF LABOR

Veterans Deserve Better Than This

The men who fought the war—and now want homes of their own—are being "gypped" by greedy real estate sharks, bankers and land speculators. Houses of shoddy quality are sold to them at fantastic prices.

There is plenty of evidence of that in newspapers, though they go easy on the real estaters because they are big advertisers.

The countless veterans who are victimized by this racket will either lose their homes, because they cannot keep up payments on the exorbitant prices, or will be burdened by huge mortgages which will last longer than the flimsy houses.

Another victim is Uncle Sam, because he "guarantees" the mortgages, and will have to pay them when the veterans can't. Hindsight, of course, is better than foresight. It is easier to see what is happening now than it was to look ahead when the "G-I Bill of Rights" was passed.

Congress wanted to help the veterans get homes, so it wrote into that law Federal guarantees on loans made by bankers to ex-servicemen. Unfortunately, Congress provided little protection for either the veterans or Uncle Sam. LABOR warned, at the time, that this would have disastrous results.

Lobbyists for the real estate and mortgage banking interests swarmed into Washington, scenting a new "gold mine." They made sure the veterans and Uncle Sam were not protected.

Those lobbyists are still in Washington, fighting every move to get housing at reasonable prices. Apparently, Congress is listening to them.—Labor.

REFLECTIONS

By Raymond S. Hofses

If Jehovah himself were to send a bulletin to Earth announcing the end of all things at 6 o'clock next Sunday morning, I verily believe that many business men would conduct bargain sales on Saturday night.

I offer the recent fuel oil crisis to justify my belief.

Here we were in the middle of a bitter winter with literally millions of families caught with equipment that enables them to heat their homes with oil, and ONLY oil, only to find that the oil just isn't here to supply the comfort and convenience and freedom from worry that people thought they were buying.

Is this crazy situation an accident? Not on your life; it is the natural and now understandable result of the go-getter philosophy with which a competitive private-profit economy has indoctrinated its children. It is part of the "me now" attitude that governs the thoughts, and therefore the actions, of almost everybody. It is individualism run rampant—with utter disregard for the general welfare.

We learned that American oil companies spent \$1,800,000 during the past year on a campaign to inveigle the uninformed public into installing oil burners in their homes. We learn that the suckers—who never are given an even break—fell for the ballyhoo so completely that 800,000 of them "switched to oil."

But that's not all. We also learn that while all this was going on the Standard Oil Co. of New Jersey quickly converted its own Bayonne, N. J. plant from oil to coal!

No doubt many worried Americans are feeling resentful about all this right now. But if they voted for the economy that makes a virtue of the selfishness that is glossed with pretty words like "initiative" and "enterprise," they

should direct their resentment against themselves. And they should begin to suspect that there is something basically wrong with an economy that will cause those who know the facts to take advantage of the ignorance of their fellow men.

Even while I am trying to express scorn for the big oil interests who wangled little people into a jittery situation, I can't help remembering that it is the racket called "capitalism," and not the people who live and profit by playing the business "game" according to the rules of the individual enterprise, that is to blame.

For what would YOU do if you were an oil burner salesman who fed the kids and paid the rent only when you were able to find buyers for your product? You'd sell oil burners, to be sure. You'd sell them to the people who live on the equator just as cheerfully as to the Eskimos, if you could. That's the way you'd be making your living, and you'd want to live.

Well, maybe YOU would walk away from a job like that and go into some other "game." But you'd be an exception.

It wouldn't be up to you to worry about the supply of oil; that would be the oil man's job. Any way, to expect the sale of oil burners to be geared to the supply of oil should be the task of a PLANNED economy. And if you are one of those many millions who have permitted the Socialist vote to fall to pitifully-low totals, then YOU don't want a planned economy, do you?

These are the rough, the homeless wanderers of the sea; Hardship and toil fill up their mortal hours,

But now they lean against the rail and stare dream-eyed

Upon the shore that blooms with golden flowers.

Slowly she moves on toward the sea, the dusk draws down,

Shapes loom up large against the falling light,

And lose themselves at last upon the fallen dark,

The stars begin to glimmer—it is night.

On she moves toward the open sea, the distant ports,

Now her small voice is lifted from afar,

And they are looking back upon the river lights,

As she keep heading toward the Northern Star.

In The Wind

(From The Nation)

In the Phillips Brooks House at Harvard University there is a small bronze plaque, under the bust of old Phillips himself which reads: "This House is Dedicated to Piety, Charity and Hospitality." Directly under the plaque is tucked a white card with this message prominently inscribed thereon: "No Trespassing. Unauthorized Persons Are Not Allowed in This Building."

A bill requiring that the Mississippi state constitution be taught in the state's public schools was duly contested recently in the legislature on the ground that its passage might make it easier for Negroes to vote.

John E. Owen, president of the National Apartment Owners' Association, told the Senate Banking Committee the other day that the housing shortage is "a figment of his imagination."

A 19-year-old Negro, Samuel Tito Williams, went on trial in New York last month for the slaying of a 15-year-old girl. When he got on the stand, he declared that a confession had been extracted from him by torture. According to the New York Daily News, he told of "being beaten for 11 hours with blackjack, club and fists; of being burned with cigarettes, and of being kicked when he fell to the floor." At the end of one of these alleged torture sessions, Williams said, a policeman started to chant, "Save your soul, save your soul." This part of Williams' recital, the news said, "drew laughs from the jury."

And finally, in Honolulu, Hawaii, an Assistant United States Attorney named William M. Blatt stood up in court several weeks ago to call for the dismissal of a case brought against the government by a chief naval warrant officer named Clinton Wilseam. Wilseam's 4-year-old son had died as the result of being dosed with some poisonous eye drops improperly prepared at the Alea Naval hospital. His father sued the United States for \$20,000 damages. The government attorney asked that the case be thrown out on the ground that "the death of the child was not a loss but a financial benefit." If it cost \$30 a month to support the child, he added, it could be assumed that it would have cost the Wilseams about \$5,760 to raise their son. Therefore his death had really saved them money.—From The Nation.

And finally, in Honolulu, Hawaii, an Assistant United States Attorney named William M. Blatt stood up in court several weeks ago to call for the dismissal of a case brought against the government by a chief naval warrant officer named Clinton Wilseam. Wilseam's 4-year-old son had died as the result of being dosed with some poisonous eye drops improperly prepared at the Alea Naval hospital. His father sued the United States for \$20,000 damages. The government attorney asked that the case be thrown out on the ground that "the death of the child was not a loss but a financial benefit." If it cost \$30 a month to support the child, he added, it could be assumed that it would have cost the Wilseams about \$5,760 to raise their son. Therefore his death had really saved them money.—From The Nation.

It may be that even to mention such a possibility places us on the "subversive" list. Be that as it may, it seems to us that American democracy is trying to perpetuate itself by processes that are very queer indeed. Reading Labor Advocate.

What Is "Subversive"

A press release issued by the Pennsylvania Wing of the Civil Air Patrol offers a plan for forestalling possibilities of an attack on the peace of the United States through "fifth column" subversive activities within our shores.

It seems that CAP has the next enemy already established, since the release that it is going to teach its members "the Russian language, Russian military tactics, Russian politics and all characteristics of the Russian people."

In addition, "trainees will receive courses in . . . various methods of sabotage, espionage, and treason as employed by enemy agents."

While the above objectives may be realistic enough, what annoys us is the fact that CAP is asking the assistance of industrialists and businessmen to make the plan effective. The idea is to enlist at least one member of each firm who will report all persons in their organization having "communists or subversive" tendencies.

It is right here that we start wondering about definition. We believe we know what a communist is. But what is "subversive"?

Our idea is that the business men who are failing to supply the country with winter fuel are subversive. Would CAP include those fellows in their list? Or the industrialists and corporation heads who are tapping consumers for enormous profits and, at the same time, forcing honest-to-goodness patriots to spend their life's savings to get along?

Frankly, the more we ponder the proposal which CAP has made, the more uneasy we become. For while we are not, never have been and probably never will be "communists," we wouldn't be surprised if changing conditions were to make all kinds of people "subversive."

The fact that the word is rather general in its meaning makes almost anybody a suspect, clear down to the malcontent who can't understand why taxes should be taken from his check before he gets paid, while the same worker's boss may wait until the end of the year to make settlement.

Somehow, we don't like the idea that a military organization is bothering about subversive workers and asking members of the profit-taking class to help them. The more we ponder the implications of such a set-up the more we feel that, instead of communists, fascists are more likely to disturb the peace and safety of ordinary guys who just don't like to take the bosses' and the generals say-so for everything.

It may be that even to mention such a possibility places us on the "subversive" list. Be that as it may, it seems to us that American democracy is trying to perpetuate itself by processes that are very queer indeed. Reading Labor Advocate.

Budgeting

Every woman who counts her pennies out of her husband's wages could draw up a budget and make it work and practically every woman who would take a look at the federal budget could trim it by billions without damaging America.

It's simple—as the women do it—and it probably would be just as effective.

From the 39 billion dollars down to say 35 billions wouldn't be hard to achieve, and that's enough to spend even with the cost of defense up to nearly 12 billion dollars.

Trimming the budget means elimination of some of the waste of government operational costs, and Congress will do a job of trimming before it gets through with it.

All we hope is that the job is well done without damage to any truly vital needs, and that it will save the small taxpayer money.—The Progressive Miner.

contest judges seem to prefer.

We See By The Papers

*

And This Week magazine tells about one Henry Trefflich, who would like to see more people use monkeys as pets. He believes it would be a good idea to use them as a substitute for children. "When a boy or girl goes away to college," he says, "is a good time to get a monkey to take his place." (Any remarks from our readers?)

British Resent Loretta's 'Fairy Tales'

The British are beginning to brusquely resent the "sob stories" about them which are circulated in the United States.

The "last straw" was an interview given out by a Hollywood "movie" star, Loretta Young, when she returned from a visit to Britain. She said the situation of the people there is "heartbreaking, desperate," that workers faint from lack of food, meat is practically unknown, and British children have not seen candy for so long they have forgotten how to eat it.